Julkisen talouden suunnitelma 2023-26

Huomioita valtiovarainvaliokunnalle

Pasi Sorjonen, pääekonomisti, Akava
26.5.2022

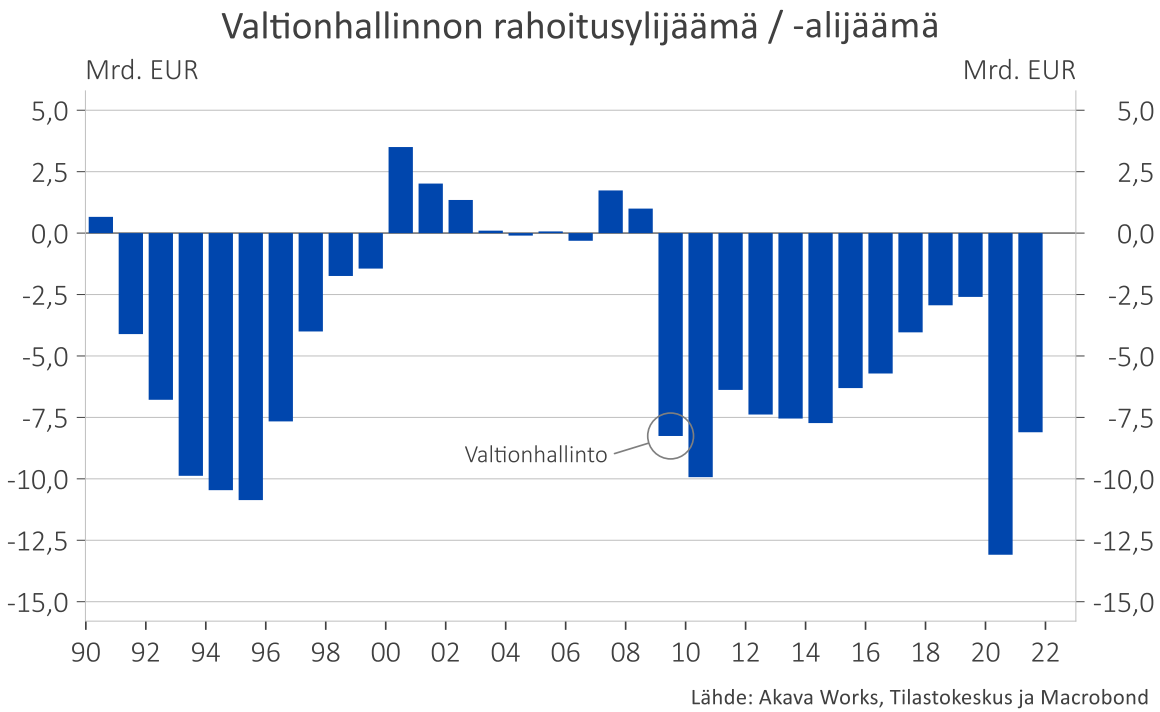
Akava

Keskeisiä huomioita

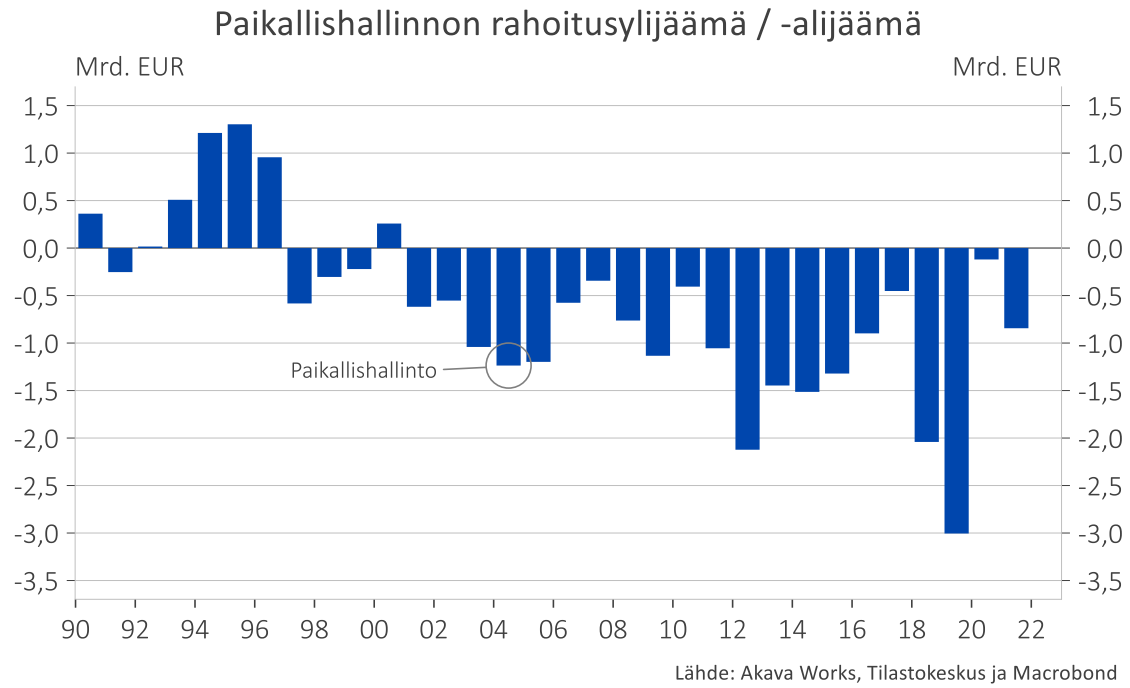
- Julkinen talous tarvitsee uskottavan tervehdyttämissuunnitelman
  - Jos JTS toteutuu, uutta velkaa tarvitaan ainakin 35 miljardia euroa
  - Valtionlainojen korot ovat kohonneet nopeasti – näyttää siltä, että JTS aliarvioi lähivuosien korkomenot
  - Millainen on julkisen talouden riskinkestävyys – valtion ja kuntien alijäämät vaikuttavat pysyviltä, ja ikääntyminen kasvattaa menopaineita?
- Talouden kasvupotentiaalin vahvistaminen keskeiseksi tavoitteeksi
  - Vain kasvava talous pystyy pitkällä aikavälillä rahoittamaan julkiset palvelut ja tulonsiirrot niin, että ei tarvitse velkaantua enemmän
  - Kiitämme päätöksiä lisätä julkisia TKI-panostuksia ja ottaa käyttöön yrityksille suunnattu TKI-investointien verokannustin
  - Työmarkkinoilla menee selvästi odotettua paremmin – nyt olisi hyvä aika toteuttaa rakenteellisia uudistuksia, jos niitä ylipäätään aikoo tehdä.

Akava

Jos JTS toteutuu, valtiontalous on alijäämäinen 18 vuotta peräkkäin, kunnat jo nyt 24 vuotta 25 viimeisestä vuodesta

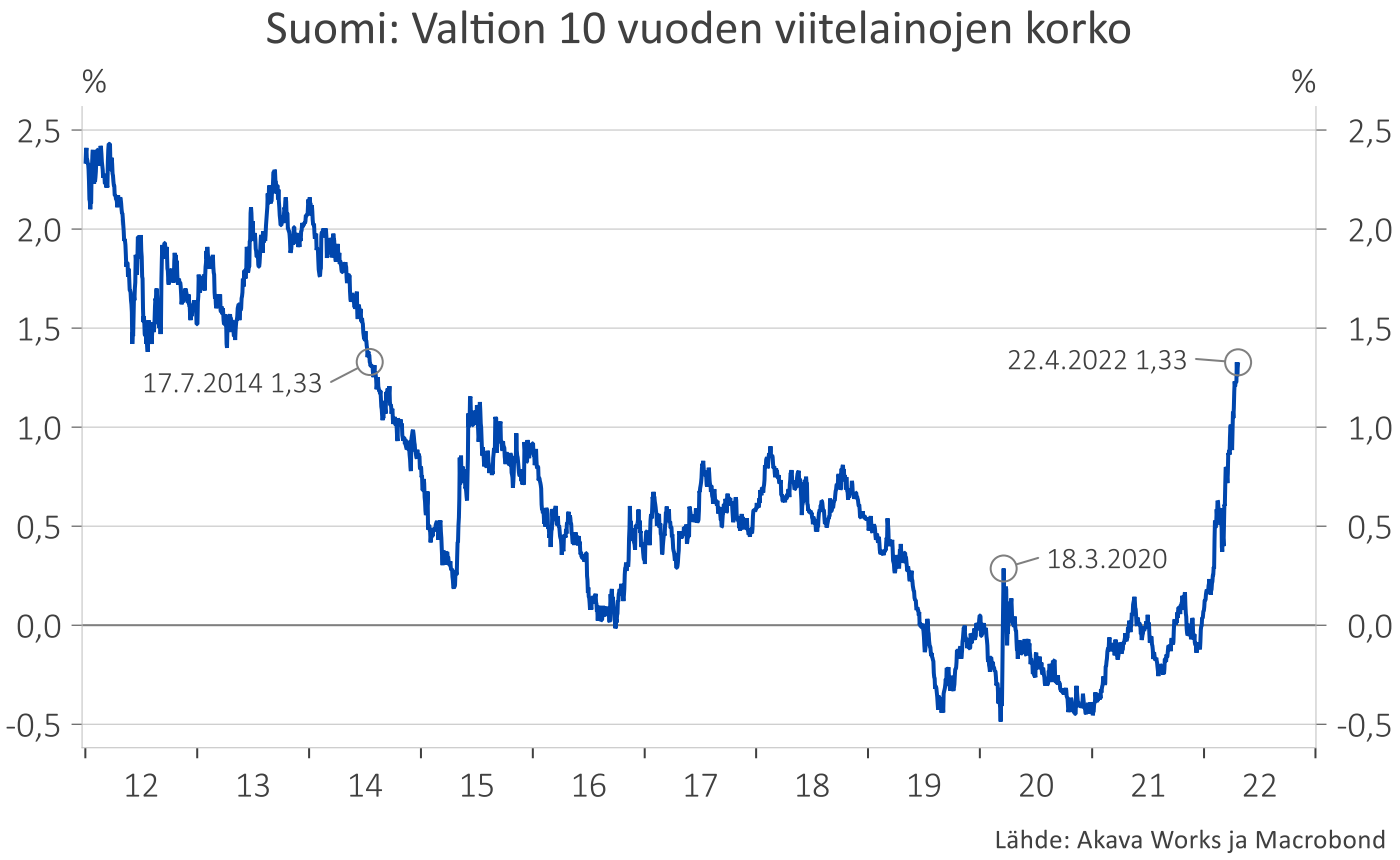
Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Akava

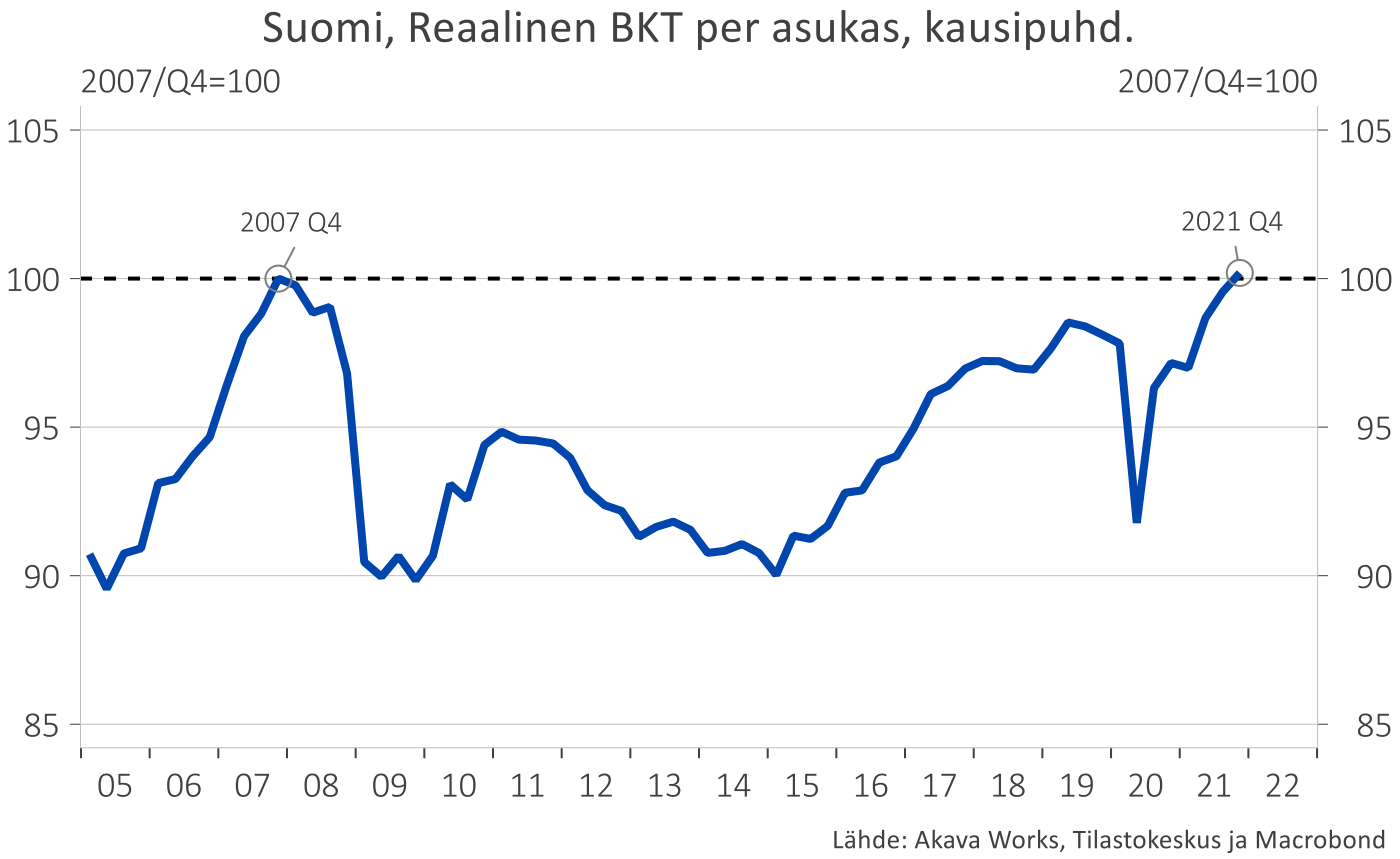
Valtion korkomenot nousevat luultua enemmän – JTS olettaa 10 vuoden koroksi 0,5 % vuosina 2022-2023

Lähde: Akava Works ja Macrobond

Akava

Julkiset TKI-panostukset ovat välttämättömiä talouden kasvukyvyn vahvistamiseksi – samoin verokannustin

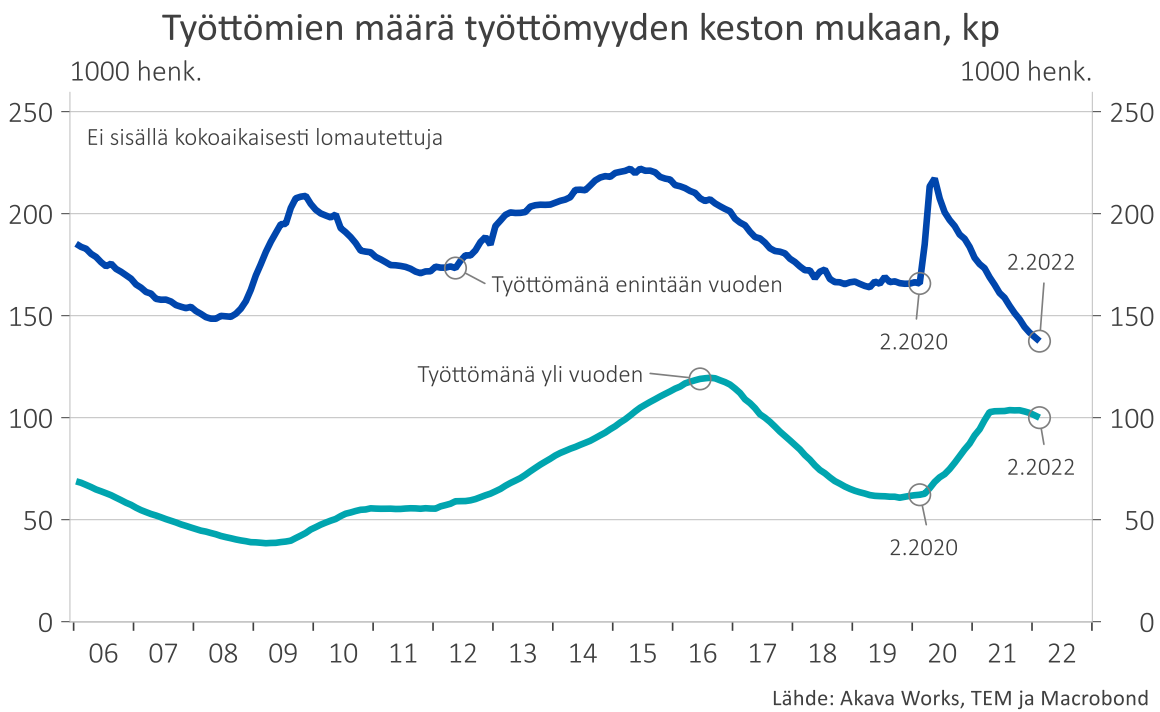

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Akava

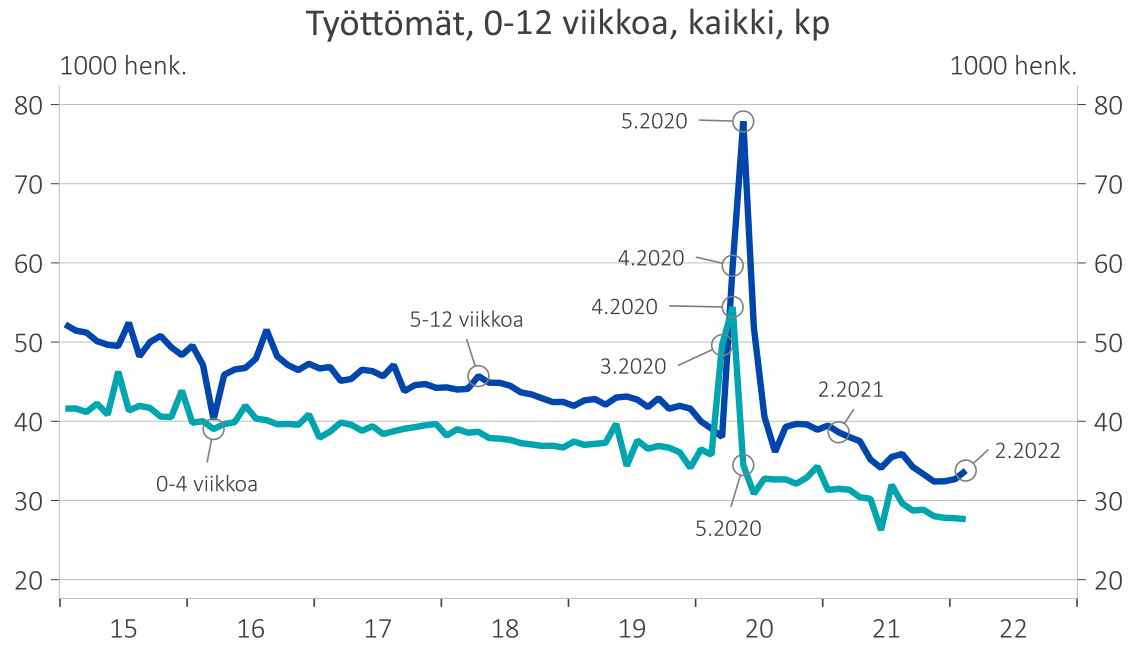
Työmarkkinoilla on hyvä imu – uusia työttömyyksiä alkaa vähän ja avoimia työpaikkoja on paljon

Alle vuoden työttömänä olleita vähän

Lähde: Akava Works, TEM ja Macrobond

Uusia työttömyyksiä alkaa vähän

Lähde: Akava Works, TEM ja Macrobond

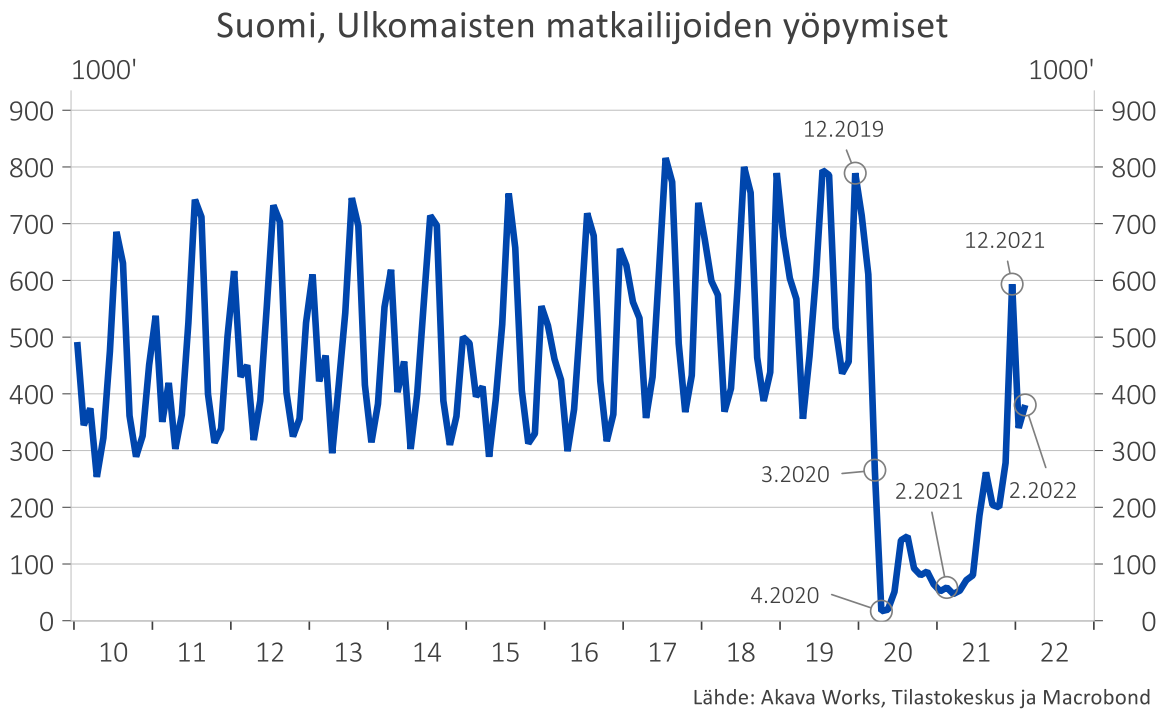
Akava

Venäjän sota Ukrainassa – mitä kanavia pitkin sen taloudelliset vaikutukset tulevat Suomeen?

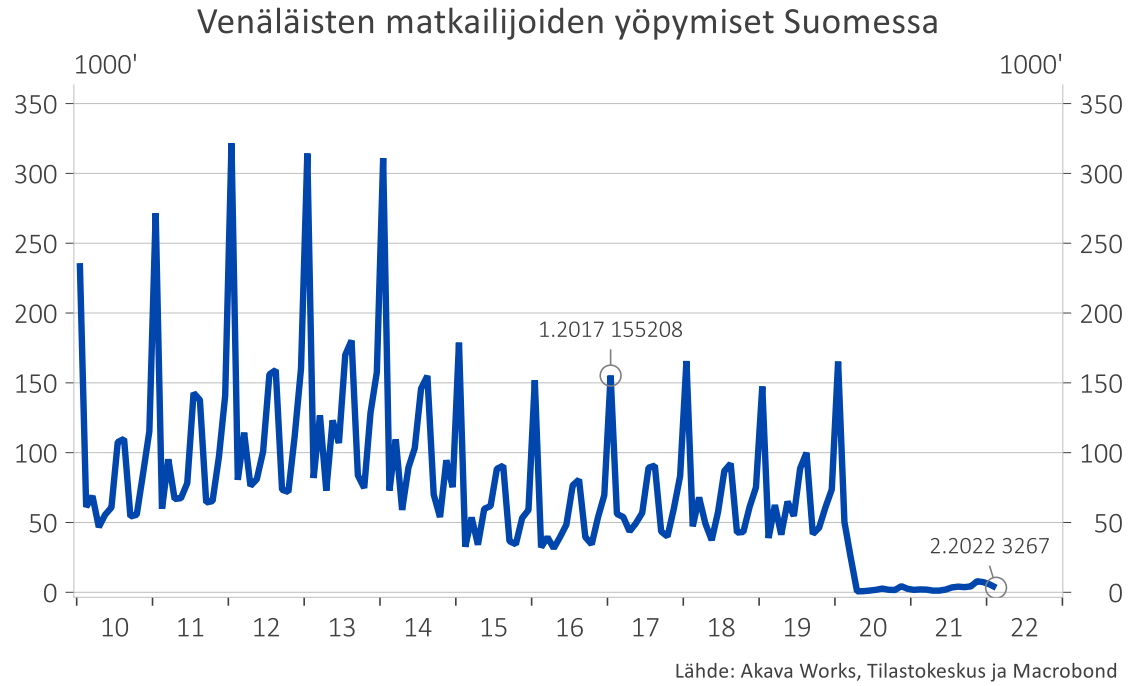
- Lännen talousside Venäjään katkeaa
  - Suomen ja Euroopan ulkomaankauppa Venäjän kanssa vähenee jyrkästi – suora ja epäsuora vaikutus meihin
  - Konepajat, sähkö-, elektroniikka-, metsä- ja elintarviketeollisuus kärsivät Venäjä-pakotteista
  - Putoaako vienti kertaheitolla ja jää pidemmäksi ajaksi matalammaksi?
- Tuotantoketjuja pitää järjestellä uudelleen toimitusongelmien vuoksi
  - Öljy, kaasu, metallit, vilja, lannoitteet, puu
  - Komponenttien saatavuus
- Hinnat nousevat ja pysyvät koholla pidempään
  - Energia, raaka-aineet, ruoka
  - Tuotantopanosten hinnat, tuottajahinnat ja kuluttajien maksamat hinnat
- Koronasta toipuvat palvelualat tukevat työllisyyden paranemista
- Suomen maariski luultavasti kasvaa
  - Investointeja ja työllistämistä harkitaan tarkemmin
  - Saadaanko ulkomaista työvoimaa?
  - Kärsiikö matkailu Suomeen? Venäläisten yöpymiset romahtivat jo kauan sitten.

Akava

Palveluiden toipuminen koronasta saattaa vahvistaa työllisyyttä, vaikka teollisuus kärsii – paljon on kiinni matkailusta

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Akava

Julkisen talouden tervehdyttäminen tarvitsee uskottavan suunnitelman

Julkisten TKI-panostusten lisääminen on tärkeää talouden kasvupotentiaalin vahvistamiseksi

Työmarkkinoiden imu on niin kova, että nyt on hyvä aika tehdä rakenteellisia uudistuksia – jos niitä aikoo tehdä

Akava

Akava